

Toimintakertomus 2017

1. Yleistä

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys pyrkii edistämään oikeusnormien ja yhteiskunnallisten ilmiöiden keskinäisen vuorovaikutussuhteen tutkimusta ja sen tulosten hyväksikäyttöä opetuksessa ja päätöksenteossa. Yhdistys kartoittaa oikeustieteiden ja muiden yhteiskuntatieteiden yhteyksiä sekä edistää niiden välistä keskustelua. Tarkoitusta toteutetaan muun muassa järjestämällä keskustelutilaisuuksia, luentoja ja seminaareja, antamalla lausuntoja ja kannanottoja, sekä julkaisemalla Oikeus-lehteä. Vuosi 2017 oli yhdistyksen 47. toimintavuosi.

2. Yhdistyksen toimielimet

2.1 Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, jonka yhdistyksen vuosikokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2017 hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja VTT Elsa Saarikkomäki (hallituksessa 2011-), varapuheenjohtaja HTM, M.Sc. Maija Helminen (2012-), sihteeri VTM Helena Huhta (2015-), taloudenhoitaja VTM Petri Danielsson (2011-), jäsenvastaava OTM Noora Lähteenmäki (2017-) ja jäsenet OTM Anna Hurmerinta (2013-), VTT Riikka Kotanen (2013-), VTT Liisa Lähteenmäki (2015-), HTM Laura Lyytinen (2017-), OTM Emma Holkeri (2014-) sekä varajäsenet OTT, prof. Anne Alvesalo-Kuusi (2006 -) ja OTT Timo Korander (2001-2006 ja 2009-).

OYY:n hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 6 kertaa (uusi hallitus 5 kertaa), ja hallituksen kokouksiin osallistui keskimäärin 53 prosenttia sen jäsenistä. Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhdistyksestä taloudellisesti riippumattomia. Hallitukselle ei maksettu palkkioita. Kokouspaikkakunnan (Helsingin) ulkopuolella asuville hallituksen jäsenille korvattiin hallituksen kokouksiin matkustamisesta aiheutuneet kustannukset. Hallitus ei asettanut valiokuntia. Tarkastusvaliokunnan tehtävät hoitaa koko hallitus.

2.2 Toiminnantarkastajat

Yhdistyksen toiminnantarkastajina toimivat VTM Elina Ruuskanen (varatoiminnantarkastajana OTM, VTM Janne Laukkanen) ja OTM Teija Hautera (varatoiminnantarkastaja ON Jani Juva). Toiminnantarkastajille ei maksettu palkkioita.

3. Jäsenet ja jäsenmaksu

Yhdistykseen liittyi vuonna 2017 13 uutta jäsentä ja yksikään jäsen ei eronnut. Vuoden 2017 lopussa OYY:ssä oli 242 jäsentä. Jäsenmaksu oli 38,00 euroa niiltä jäseniltä, jotka tilaavat Oikeus-lehden (päätoimisilta opiskelijoilta ja työttömiltä 23,00 euroa) ja 12,00 euroa muilta jäseniltä. Vähävaraiset jäsenet voivat anoa jäsenmaksun alentamista yhdistyksen hallitukselta. Vuoden 2017 joulukuussa OYY:n jäsenistä Oikeus-lehteä tilasi 112 kappaletta.

4. Talous

Yhdistyksen tulos vuonna 2017 oli 512,59 euroa ylijäämäinen. Kokonaisuutena taloudellinen tilanne oli vakaa. Yhdistyksen tulot koostuivat kokonaan jäsenmaksuista. Oikeus-lehden tilaavia jäseniä oli vuonna 2017 112, joka on 9 enemmän kuin vuonna 2016. Lehden tilaus perutaan jäseniltä, jotka eivät ole maksaneet jäsenmaksuaan ainakaan kahteen vuoteen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä yhdistyksessä vastaavat hallitus ja taloudenhoitaja. Yhdistyksellä ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen toimintoa. Taloudellisen raportoinnin valvonta painottuu toiminnantarkastukseen. Yhdistyksen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät ovat vapaaehtoistyövoiman saatavuuteen liittyvä operatiivinen henkilöriski ja jäsenmaksuihin liittyvä luottoriski. Yhdistyksen toiminta riippuu voimakkaasti erityisesti hallituksen jäsenten vapaaehtoisesta työpanoksesta. Luottoriski syntyy siitä, että yhdistyksen on tilitettävä Oikeus-lehden kustannukset Demlalle riippumatta jäsenmaksujen perinnän onnistumisesta.

5. Julkaisutoiminta

Yhdistys julkaisee yhdessä Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n kanssa Oikeus-nimistä tieteellistä aikakauslehteä. Oikeus-lehti sijoittuu julkaisufoorumin tieteellisten julkaisujen luokittelussa tasolle 2. Tieteellisen painotuksensa lisäksi lehti seuraa aikaansa ja pyrkii tarttumaan ajankohtaisiin aiheisiin. Oikeudellista elämää -palstalla arvioidaan kriittisesti oikeudellisen maailman tapahtumia ja lieveilmiöitä. Oikeus-lehti on Edilexissä kaikkien OYY:n ja Demlan lehden tilaavien jäsenten sekä erityisen Oikeus-lehden verkkotilauksen tehneiden Edilex-käyttäjien käytössä heti sen ilmestyttyä. Muut Edilex-palvelun käyttäjät pääsevät lukemaan 18 kk vanhempia numeroita.

Lehdestä ilmestyi vuonna 2017 yhteensä 4 numeroa. Yhdistyksen edustajina lehden toimitusneuvostossa toimivat Anne Alvesalo-Kuusi, Aarne Kinnunen ja Kaius Tuori. OYY:n edustajana Oikeus-lehden toimituskunnassa toimivat Riikka Kotanen ja Elsa Saarikkomäki. Lehden päätoimittajina toimivat Ida Koivisto ja Pauli Rautiainen.

6. Tapahtumat

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidettiin perjantaina 31.3.2017 Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6, Helsinki), salissa 405 klo 18.00–18.15. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset asiat eli hyväksyttiin edellisen vuoden tilinpäätöspaperit, myönnettiin vastuuvapaus ja käytiin läpi toimintakertomus. Lisäksi valittiin uusi hallitus, toiminnantarkastajat ja määrättiin jäsenmaksut. Puheenjohtajana toimi VTT Matti Näsi.

Turun yliopisto ja Åbo Akademi järjestivät luennon aiheesta *'Murder and its perpetrator in Polish penitentiary system'* tiistaina 25.4.2017 klo 14.15 Turun yliopistossa. Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys oli mukana yhteistyössä. Tilaisuuden järjestäjänä OYY:stä toimi Anne Alvesalo-Kuusi.

OYY on järjestänyt jo perinteeksi muodostuneita varjoväitöstilaisuuksia, joiden tarkoitus on esitellä jäsenille ja muulle yleisölle tuoreita väitöskirjoja kiinnostavista, ajankohtaisista ja

yhdistyksen toimialaan liittyvistä aiheista. Tänä vuonna tuoreista väitöskirjoista keskusteltiin paneelikeskustelun ja keskustelutilaisuuden muodossa ja painottaen oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen näkökulman lisäksi myös aiheisiin liittyviä käytännön näkökulmia.

OYY järjesti torstaina 18.5.2017 klo 17.15 paneelikeskustelun: *Hyväksikäyttöä vai hyväntekeväisyyttä? Maahanmuuttajat ja turvapaikanhakijat suomalaisessa työelämässä.* Aiheesta keskustelemassa olivat OTT Natalia Ollus, LL.M. Zuzeeko Abeng, VTT Jukka Könönen sekä VTT Annika Forsander. (Tieteiden talo sali 312) Tilaisuudessa käsiteltiin muun muassa Natalia Olluksen tuoreen väitöskirjan teemoja sekä Zuzeeko Abeng kokemuksia työelämästä siivousalalla. Keskustelussa nostettiin esiin eri keinoja, miten työelämän epäkohtiin tulisi puuttua lain ja käytännön tasolla.

Paneelikeskustelun teemoja: Natalia Ollus: Ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön rakenteelliset ongelmat – jatkuvuus, monimuotoisuus ja kokonaisvaltaisuus- sekä ongelmiin vastaaminen. Annika Forsander: Erilaistuvan työvoiman erilaistuvat oikeudet ja velvollisuudet. Jukka Könönen: Ulkomaalaisten oikeudellinen asema ja työnteko maahantulon ja pysyvän oleskeluluvan saamisen välisessä vaiheessa. Zuzeeko Abeng: Ulkomaalaisten työnteko – omia kokemuksia sekä kokemuksia PAM:n ja Amnestyn työntekijänä. Tilaisuuteen osallistui noin kymmenen henkilöä. Tilaisuudessa syntyi monipuolinen ja mielenkiintoinen keskustelu työmarkkinoiden epäkohdista, jotka jäävät usein aiheina piiloon. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Anna Hurmerinta.

Vuoden toinen keskustelutilaisuus järjestettiin 26.10.2017 klo 18.00 Tieteiden talon salissa 309. Tilaisuus kiinnittyi myös tuoreen väitöskirjan teemoihin. Keskustelutilaisuuden aiheena oli: *Osallisuus lapsen oikeutena – toteutuuko oikeus käytännössä? Millainen on lapsen oikeudellinen asema lastensuojelussa ja kuinka oikeudellinen järjestelmä turvaa lapsen oikeudet?* Muun muassa näitä kysymyksiä käsitteli OTT, VT Virve-Maria Toivonen väitöskirjassaan ”Lapsen oikeudet ja oikeusturva – Lastensuojeluasiat hallintotuomioistuimissa”, joka tarkastettiin Helsingin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa huhtikuussa 2017. Aiheesta olivat keskustelemassa: OTT, VT Virve-Maria Toivonen, SOS-Lapsikylän lastensuojelulakimies, VT Mirjam Araneva, Vilma Vähämaa, Osallisuuden Aika ry:n hallituksen puheenjohtaja/kokemusasiantuntija sekä Minna Kallio, Osallisuuden Aika ry:n projektikoordinaattori/kokemusasiantuntija.

Keskustelun teemoja olivat: Mistä lapsen oikeudessa osallistua on kyse, miksi sen toteutuminen on niin haastavaa ja kuinka turvata lapsen osallisuus tehokkaammin? (Virve-Maria Toivonen) Miten lapsen oikeus osallistua näkyy lastensuojelussa, mitä lapsilähtöisellä lastensuojelulla tarkoitetaan ja onko lastensuojelu oikeasti lapsilähtöistä? (Mirjam Araneva) Miltä osallisuus näyttää asiakkaan näkökulmasta lastensuojelussa? (Vilma Vähämaa ja Minna Kallio) Paikalla yleisössä oli noin 20 henkeä. Keskustelu oli vilkasta ja keskustelua käytiin eri käytännöistä, joilla lapsen etua saataisiin parhaiten toteutettua päätöksenteossa ja lastensuojelun käytännöissä. Keskusteluun otti osaa yleisöä eri paikoista muun muassa yhdistyksistä, tutkimuslaitoksista, kuntasektorilta ja yliopistoista. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Noora Lähteenmäki.

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys ja Suomen Kriminolistiyhdistys järjestävät yhteistyössä keskustelutilaisuuden 8.11.2017 klo 16.30 aiheesta ”*Kansalaisten rangaistusasetteet ja yleinen oikeustaju – kriminaalipolitiikan ohjenuora?*”. Tilaisuudessa yliopistotutkija, YTT Juha Kääriäinen (Helsingin yliopisto) esittelee kyselytutkimuksen keskeisiä löydöksiä. Kommenttipuheenvuoron esittää rikosoikeuden apulaisprofessori, OTT,

VT Sakari Melander (Helsingin yliopisto). Tilaisuus järjestettiin Helsingin yliopiston auditoriossa XIV.

Tilaisuudessa keskusteltiin Juha Kääriäisen tutkimuksen tuloksista ”Seitsemän rikostapausta: kärjätuomareiden arvioima rangaistuskäytäntö ja väestön rangaistusvalinnat”. Tilaisuuden ja tutkimuksen lähtökohtana oli, että vuonna 2015 pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa asetettiin tavoitteeksi, että Suomessa rangaistukset vastaavat yleistä oikeustajua. Oikeusministeriön toimeksiannosta Helsingin yliopiston Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti toteutti vuonna 2016 laajan kyselytutkimuksen, jossa selvitettiin kansalaisten käsityksiä sopivasta rangaistusmuodosta ja rangaistustasosta erilaisissa rikostapauksissa. Tuloksia verrattiin myös kärjätuomareiden antamiin vastauksiin. Keskustelutilaisuudessa pohdittiin muun muassa seuraavia kysymyksiä: Miten kansalaisten käsitykset erosivat tuomareiden antamista rangaistuksista? Mitä merkitystä väestön rangaistusaseteilla on kriminaalipolitiikalle? Mitä on ”yleinen” oikeustaju? Yleisöä oli paikalla runsaasti, lähes 30 osallistujaa. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Petri Danielsson.

Keskustelutilaisuuden jälkeen 8.11.2017 klo 18 eteenpäin vietettiin ravintola Bryggerissä Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen vapaamuotoisia *pikkujouluja*, jossa yhdistys tarjosi pientä syötävää.

7. Muu toiminta

Suomalaiset oikeustieteelliset seurat Juridiska Föreningen i Finland rf, Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry, Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys ry, Suomalainen Lakimiesyhdistys ry ja Suomen oikeusfilosofinen yhdistys SOFY ry ovat yhdessä laatineet suosituksen viittauskäyttännöksi kotimaisissa oikeustieteellisissä julkaisuissa ja opinnäytteissä. Tarkoituksena on, että seurojen vastuulla olevat julkaisut (Lakimies, Oikeus, JFT) sovittavat kirjoittajaohjeitaan suosituksen mukaisiksi kuluvan akateemisen vuoden aikana. Seurat toivovat, että suositus omaksutaan laajemmaltikin, mukaan lukien kaupallisten kustantajien monografiatuotannossa ja oikeustieteen opetuksessa. Suosituksen ensimmäinen versio kattaa tieteellisen kirjallisuuden. Jatkossa suositusta täydennetään virallislähteillä, oikeustapauksilla, EU-lähteillä ja keskeisillä kansainvälisillä asiakirjoilla. Suositus: <http://www.sofy.fi/wp-content/uploads/sites/4/2017/11/Ref.pdf>

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys on suunnitellut yhdessä Venla Salmen (Oikeusministeriö) ja Kriminologistiyhdistyksen kanssa mahdollista Kriminologipäivien järjestämistä tulevaisuudessa. Kriminologipäivien suunnitteluryhmään valittiin, Helminen (puheenjohtaja), Emma Holkeri ja Timo Korander. Oikeusministeriön vetäytyttyä rahoituksesta päivien järjestämisestä luovuttiin vuonna 2017, mutta päivien suunnittelua päätettiin jatkaa OYY:n lähtökohdista. OYY-päivien (työnimi) suunnittelusta oli päävastuussa Maija Helminen.

OYY ehdotti henkilöitä TSV:n julkaisufoorumin paneeleihin 17 ja 19 vuosiksi 2018–2021. OYY päätti ehdottaa Jukka Snelliä paneeliin 19. Siinä tapauksessa, että on mahdollista tukea kahta ehdokasta, niin päätimme kannattaa lisäksi Päivi Honkatukiaa paneeliin 17. Helena Huhta täytti TSV:n lomakkeen ja perustelut.

Tieteellisten seurain valtuusto järjesti syyskokouksen maanantaina 25.9. klo 13 Tieteiden talolla. Kokouksessa valittiin valtuustolle uusi hallitus. Jäsenseurat saivat esittää ehdokkaita hallituksen jäseniksi ja heidän henkilökohtaisiksi varajäseniksi verkkolomakkeella etukäteen 18.9.2017 saakka. OYY:n sihteeri Helena Huhta osallistui kokoukseen ja Slack-alustalla käytyjen keskustelujen pohjalta Huhta äänesti kokouksessa Terhi-Anna Wilskaa ja Tuomas Martikaista, jotka molemmat saivat OYY:n hallituksessa kannatusta. Edellä mainitut tulivat myös valituiksi TSV:n hallitukseen. Heidän lisäksi hallitukseen valittiin myös Camilla Wide Svenska Litteratursällskapetista.

Keskustelutilaisuuksien ohjeita ja tiedotusta päätettiin koota yhteen avuksi järjestäjille. Elsa Saarikkomäki, Maija Helminen Helena Huhta laativat infon Dropboxiin keskustelutilaisuuksien järjestäjille.

Yhdistyksen nettisivuilla (oyy-ry.fi) on tiedotettu ajankohtaisista tapahtumista. Petri Danielsson on huolehtinut sivujen uudistuksista ja ylläpidosta. Liisa Lähteenmäki on huolehtinut yhdistyksen Facebook -sivuston tiedotuksesta.